

Kvalitet nattetid i särskilda boenden i Fyrbodal

Sätt ljus på natten i Fyrbodal den 13 mars 2018.

Regeringen beslutade 2016 om en ändring i socialtjänstförordningen. I förordningen förtydligas att den enskildes behov ska vara styrande och om det behövs ska personal finnas tillgänglig dygnet runt. För att ytterligare stötta kommunernas arbete med ökad kvalitet nattetid i särskilt boende för äldre har SKL tagit fram en rekommendation. I rekommendationen anges de områden som kräver ett särskilt fokus i förnyelse- och förbättringsarbete. Rekommendationen antogs av SKL:s styrelse den 20 januari 2017.

Rekommendation Kvalitetsarbete i särskilt boende äldre nattetid (PDF, nytt fönster)

Vi genomförde en arbetsförmiddag med information om SKL:s rekommendationer och workshops om hur den kan omsättas i praktiken i Fyrbodal. Mötet arrangerades av vård och omsorgscheferna i Fyrbodal på uppdrag av socialcheferna. Från SKL kom Marja-Leena Komulainen, projektledare vid SKL, som har i uppdrag att stödja kommunerna med kvalitetsarbetet i särskilt boende, samt Kjell Thuné som är sakkunnig inom välfärdsteknik i projektet. Carolina Kristensson, Mellerud inledde arbetsmötet och Lis Palm på FoU-Socialtjänst Fyrbodal höll i grupparbetet. Drygt 80 deltagare deltog som vård- och omsorgschefer, MAS, SAS, enhetschefer, undersköterskor med flera och en politiker från alla kommuner utom Strömstad.

Rekommendationens fyra delar

1. Koll på läget: Ledningen behöver i större utsträckning ta reda på hur arbetet bedrivs nattetid
2. Fokus på individen/personen. Individens behov: En planering behöver genomföras med den äldre och den äldres anhöriga vad gäller omsorgsinsatser och tillsyn även nattetid
3. Väl utvecklad välfärdsteknik. Strategi för ny teknik: Kommunen bör ta fram en teknikstrategi som omfattar såväl infrastruktur, informationssäkerhet, tillämpning av lagstiftning
4. Ledning och styrning. Ledarskap: Ledarskapet inom särskilt boende för äldre behöver stärkas för att förändringsarbetet med att identifiera och införa nya arbetssätt och tekniker.

Mer från SKL som stöd till rekommendationen:

Effektivisera med välfärdsteknologi

Räkna ut med hjälp av Välfärdsteknologisnurren hur mycket du kan effektivisera i äldreomsorgen genom att investera i välfärdsteknologi. Välfärdsteknologisnurren är ett verktyg som ger en indikation på vilka investeringskostnader och effektiviseringar som kan förväntas vid implementering av två digitala tjänster inom hemtjänsten, ett och fem år efter implementeringen. [Välfärdsteknologisnurren](#)

Med LIKA-verktyget kan du göra en utvärdering av din verksamhet inom äldreomsorg. LIKA värderar status inom: Ledning, Infrastruktur, Kompetens och Användning. Verktyget är gratis. Börja testa. [LIKA - Utvärdera din verksamhet](#)

En checklista från SKL:

https://skl.se/download/18.1b3df4b615a95ccd54c70b04/1488974621114/Checklista_framg%C3%A5ngsfaktorer.pdf

Vägledning i upphandling av trygghetsskapande teknik

https://skl.se/download/18.d15b63d16105e971a192ef7/1516704153190/SKL_A4_Upphandling-trygghetsskapande-teknik_webb.pdf

Kontaktuppgifter till Marja-Leena och Kjell:

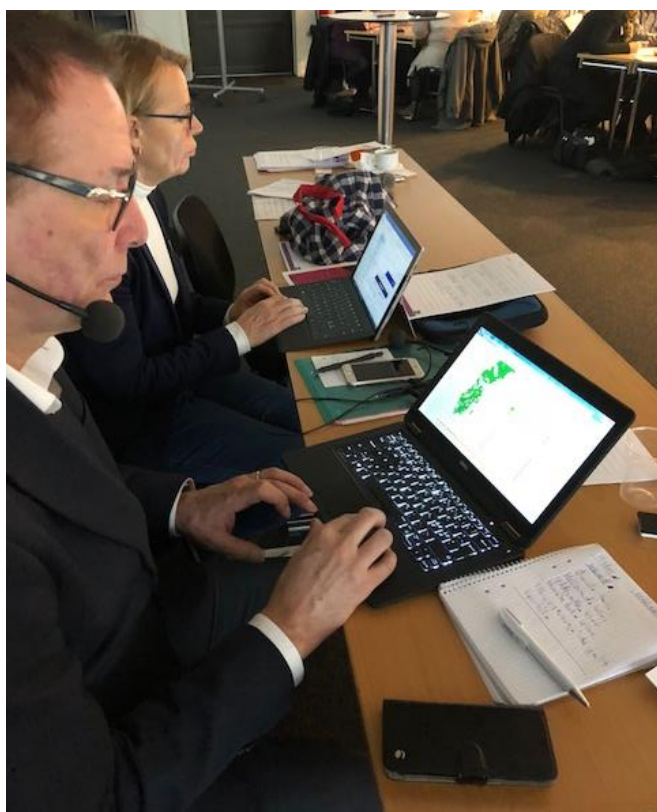
Kjell Thuné

Handläggare för välfärdsteknik
SKL Vård och omsorg
072 569 88 42
073 801 23 89
kjell.thune@skl.se

Marja-Leena Komulainen

Projektledare för "Sätt ljus på natten"
SKL Vård och omsorg
08 452 78 81
072 564 83 99
marja-leena.komulainen@skl.se

SKL för in Fyrbodalskommunerna på kartan över kommuner som antagit rekommendationen. Medarbetarna i kommunerna kommer med innovativa förslag för en God Natt.

Fyra frågor och 300 svar...

Hur blir det bättre för brukarna när rekommendationen införs?

Finns det fler utmaningar med att arbeta och organisera arbetet på natten, enligt rekommendationen?

Vad är utmanande med att införa föreskrifterna - vad behöver vi konkret göra?

Vilka är dina innovativa förslag på att skapa en ”god natt” på särskilt boende.

På dessa fyra frågor arbetade deltagarna fram 300 svar. Svaren är grupperade i tre områden och dubletter har tagits bort. Ett område om hur det blir bättre för brukarna, ett som berör arbetsplatsen, chefer, medarbetare, utmaningar och vad som kan och bör göras i praktiken. I litet kort stycke som heter oro, där finns några kommentarer som uttrycker en viss oro. Till sist finns alla nya och innovativa förslag samlats. Här finns en stor inspirationskälla.

Först några kommentarer samlade i en mening.:

Rekommendationen ger förutsättningar till ökad kompetens nattetid och en samsyn på vad kvalitet och trygghet på natten är och att personalresurser används till faktiska behov och att personalen känner sig tryggare.

Så här blir det bättre för brukarna när rekommendationen införs:

Brukarens individuella behov tillgodoses bättre och utgår inte utifrån ex förutbestämd rond

Det blir individanpassat och behovsstyrt även nattetid, brukaren blir tillfrågad om sina behov om natten.

Ökad trygghet att någon kommer när brukaren behöver det.

Om resurserna används rätt, slipper brukarna onödig väntan på hjälp.

Ökad självständighet, meningsfullhet och större frihet och ökad integritet, när det blir mer individuellt stöd och hjälp. Mer koll på läget för den enskilde.

Bättre och mer sammanhängande nattsömn. Nattsömnen blir inte störd av någon som ”rondar” eller andra störmoment

Brukaren behöver inte anpassa sig till bemanningen, när hen vill lägga sig.

De som vill klara sig själva och slippa bli störda kan bli det med teknikhjälp.

Större säkerhet nattetid med teknik i kombination med vårdpersonal

Brukarna ska få sina behov tillgodosedda oavsett tidpunkt på dygnet

Utmaningar med att införa rekommendationen?

Ett förändrat klientel med nya behov, som vi behöver möta och antalet vårdtagare ökar.

Utmaning med svårt sjuka , avancerad sjukvård hos vårdtagare

Platsbrist

Lokaler, med begränsad möjlighet till översyn och utveckling av lokalernas utformning och teknik,

Att få med hela organisationen med IT, system, ekonomi och resurser för att genomföra rekommendationen.

Att tänka att medarbetarna är gäst i hyresgästens rum, gemensamhetsutrymme etc

En ökad digitalisering leder till mer uppföljningar

Tillsynsmyndigheten

Att se dygnets alla timmar som en helhet.

Att skapa delaktighet mellan de som arbetar natt och dag det finns motsättningarna mellan dag och natt

Att få nattpersonalens delaktighet i ex kvalitets-möten, team-träffar mm

Att få med alla i arbetssättet

Tid. Det tar tid med förändringsprocess i en verksamhet som egentligen behöver förändras snabbt

It-support nattetid

Facklig samverkan

Geografin är utmanande

Nya arbetsuppgifter på natten. Nattvakt istället för arbetande personal.

Gamla kulturer, ronder och andra arbetssätt, ändra traditioner och invanda mönster, hur komma ur gamla arbetssätt, "Så här har vi alltid gjort"

Rekrytering, svårt att få tag på utbildad personal

Få med natten i genomförandeplanerna

Implementeringsarbetet är en utmaning, tar tid, få med alla yrkesgrupper

Utmaning för personalen att släppa kontrollen

Samtyckesfrågan är svår att knäcka . Att veta hur demenssjuka vill ha det?

Svårt att motivera viss personal att hantera teknik , motstånd, rädsla och okunskap kring tekniken . Tekniken är utmanande.

Vad behöver vi konkret göra?

Nattarbetet måste ses över i helhet, tänka helhet från början

Definiera Vad och När är det natt? Är det natt för personalen eller för brukarna?

Sudda ut gränsen mellan dag och natt. Vårdtagarna är uppe längre på kvällarna.

För att rekommendationen skall få kraft behövs det också etiska diskussioner och om vad som är bra för individerna för få igång ett tänk kring förändring.

Kartlägga nuläget och bygga organisation utifrån det

Ta besluta och anta föreskrifterna, förankra i politiken, inställningen ända upp till politikernivå.

Ansöka om investeringsmedel, Få finansiering

Ha funktioner som kan jobba med dessa frågorna, någon som håller ihop arbetet

Skapa gemensamma riktlinjer för all nattpersonal i en kommun, det spretar mycket idag.

Gör en sammanställning av hoten med utvecklingen

Ändra kultur och förändra fördelning av dygnets timmar i olika tjänster

Acceptera de förutsättningar som finns

Utveckla kompetensen i organisationen

Skapa samverkan mellan förvaltningar och våga samverka med andra kommuner

Samverka mellan kommuner för att ha specialenheter, specialistkompetens typ BPSD

Möta anhörigas och vårdtagarnas förväntningar om vad vi kan erbjuda

Involvera alla i arbetet

Det statiska behöver arbetas bort

Bygga på med ny kunskap och nya begrepp, massiva utbildningsinsatser

Inspirera till förändring, inför nya arbetsmetoder, utveckla rapporteringen

Få bort ”all inclusive tänk” på natten

Vi behöver ändra arbetssätt så att det är mer anpassade utefter de boendes behov.

Ha samordnade inflyttnings-, välkomstsamtal för att gemensamt upprätta genomförandeplan

Se brukaren under hela dygnet

Var mer flexibel i alla delar runt personen

Lägg mer fokus på natten i genomförandeplanen

Utgå från den enskilde och tydliggör behoven om natten i genomförandeplan

Göra Individuella genomförandeplaner i praktiken inte bara i teorin

Genomförandeplanerna ska styra vilka tider som hjälp behövs mest, arbetstider får anpassas efter det, planering och insatser utefter behovsområden

Fortlöpande uppföljning av genomförandeplanerna leder till högre kvalité

Behöver vara stort fokus på att förändra arbetssätt så vi fokuset blir individuella behov och att vi organiserar oss utefter detta, sedan lägga på tex teknik.

Arbeta mer enligt IBIC. Utifrån IBIC finns natten med på alla delarna så att man tydliggör vilket behov som finns

Använda levnadsberättelser och göra dem levande via ex. platta

Vrida dygnet för de som vill lägga sig tidig och gå upp tidigt. Idag ska alla sova och vakna på samma tider.

Att få behålla sina vanor som du hade före du flyttade till SäBo Efterlikna hur natten var hemma för den boende.

Va öppen och inte låsa oss vid traditioner, när man ska sova och hur, Få lov att sova i soffan, somna framför TV:n

Acceptans när någon är vaken på natten

Skapa nattro för som är oroliga

Vid välkomstsamtal fråga om nattens behov, våga göra det när vi vet att personalen räcker till.

Aktivitet på dagen så man sover på natten

Utrymme för mer fysisk aktivering dagtid för att på så sätt skapa en bättre nattsömn

Större möjlighet till utevistelse så de blir trötta

Utveckla en handlingsplan för oro. Lugnande-aktivitet-social närhet

Wi-fi i alla rum, så brukare kan läsa tidningen på sin platta kl 04.30 när den kommer

Anpassa Lokalerna skapa en god miljö, lugn miljö, lugna aktiviteter på natten

Skriva i välkomstbrevet till säbo att det är bra att ha med en läsplatta, eller dator.

Personalen:

Göra en personalplanering som utgår från individens behov även nattid

Få nattpersonal med på tåget, i utvecklingsarbete, delaktighet!!

Synliggöra och uppmärksamma nattpersonalers arbete - den som uppmärksammas gör ett bättre arbete

Bättre och mer samverkan och dialog mellan dag, kväll och nattpersonal utifrån den individuellas behov

Få i hop natt och dag till ett team. Samarbete och kommunikation. Viktigt med förståelse mellan dag och natt

Skapa forum för *dag och nattpersonal* att träffas, kan ge tillit och förståelse.

Möten mellan nattpersonal på *olika enheter*

Ha APT , natt tillsammans med *dagpersonal*

Mötesforum för natt och dag med *arbetsledning* - flexibilitet

Teamarbete med olika personalkategorier, natt och dag.

Hälsoschema - olika synsätt på vad det är

Att leda på natten

Som chef kunna belysa det arbetet som görs på natten

Svårt att handleda nattpersonal för chefen

Vara en pedagogisk ledare och lägga upp processen på ett "smart" sätt.

Nattchefer i tjänst? Natten träffar sällan chefen

Chef i beredskap. Det behöver finnas en chef tillgänglig natttid, ex chef i beredskap

Tillgång till chef. Måste inte alltid fysiskt vara närvarande

Att chefen kommer tidigt någon morgon så nattpersonalen kan prata med natten

Chefen har reflektionsgrupper och handledning på dagtid med nattpersonalen.

Nära ledarskap nattetid

Det finns ingen chef på natten.

Använd sjuksköterskorna som arbetsledare på natten . Sjuksköterskor, de bidra till arbetsledning?

Skapa teamledare nattetid

Ledarskapet, hur leda? Vissa kommuner 1g/vecka? Det kan ingå dagpass som en del i natttjänsten. APT kan vara obligatoriskt, schemalagda APT.

Mer sjuksköterskeresurser på natten

Även se över arbetslednings arbetstider

Ledningsfråga att tydliggöra vem som gör vad?

Kompetens

Personal med rätt kompetens, höja status, våga ställa krav, bort med kultur och jante-lag

Definiera kompetens man ska ha i verksamheterna

Kompetensökning för ordinarie personal. Metoder, bemötande, demens osv.

Vilka arbetsuppgifter kan utbildad personal göra ?

Teknikundersköterskor behövs,

Schema, bemanning

Se över bemanning på natten, bemanningsplanering

Se över schemaläggningen och vara mer flexibel i schemaläggningen, hur länge man arbetar och när man börjar, anpassas efter vårdtagarnas behov

Jobba schematekniskt med kväll, natt, dag

Att göra nya arbetstider och schema, "Smart bemanning!" bemanning efter behov

Skapa större flexibilitet i arbetstider och få in flexibiliteten på natten

3 skift eller varianter på det, mer flexibelt schema

Arbetsgrupper som arbetar dag-kväll och kväll-natt.

Tänka om, vad det gäller nattjänster, viss % kan vara dagtid för utbildning och möten.

Svårt att delta på dagmöten om inte det är med i schemaplaneringen

Kunna arbeta på fler avd för att möjliggöra flexibiliteten

trygghetsteknik

Välfärdsteknik är en kommunövergripande fråga

Viktigt vilka ord vi använder när vi presenterar tekniska lösningar

Få in tekniken i de individuella bedömningarna

Ha ekonomi för att digitalisera

Upphandla tekniska lösningar

Utse teknikansvariga

Gör klara rutiner för handhavande

Förutsättningarna behöver tittas över, antal datorer, tillgänglighet av datorer/paddor mm

Nya kompetensbehov - inför teknikundersköterskor

Integrera välfärdsteknik i vårdutbildningar

Vi behöver använda den teknik som finns. T ex appar och annat

Generellt liten kunskap runt teknik i verksamheterna för att kunna optimera användningen av tekniken

Tekniska lösningar för dokumentation, genomförandeplaner etc som är användarvänlig!!!

Utveckla tekniken. Tekniken som kan ge tillräckligt stöd, finns inte än i vård och omsorg

Ta tekniken till hjälp för att genomföra förändringsprocessen

Nya generationer är mer öppna för tekniska lösningar. Både brukare och personal

Teknik frigör tid för personal

Det kan vara bra i vissa lägen men 2 händer måste finnas.

De som vill ha kontakt med personalen måste fortsätta få det.

Kamera är ett komplement och byter ej ut personal

Rädsla för att använda tekniken

Rädsla att bli utbyt mot teknik, att teknik ska ersätta personal

Mer personal som kan sitta hos de boende som önskar det.

Innovativa förslag på att skapa en "god natt" på särskilt boende.

Våga tänka om och nytt - samverka med fler, andra aktörer

Skapa små enheter/avdelningar mer hemlikt, trevligt, tryggt, mindre avstånd

Gör inbjudande miljöer med genomtänkt inredning i allmänna utrymmen

Anpassad belysning

Talstyrd belysning eller belysning som tänker

Smarta larm som känner när det är allvar

Självlysande toalettring

När man närmar sig toaletten, så tänds ljuset

Anpassad "knip-app" för brukarna, som "Tät" fast för äldre

System/app som påminner om att göra knipövningar, vid andra aktiviteter (sittgypna, högläsning, annat)

Det ska vara att hitta toadörren.

Påminnelsealarm om att gå på toa efter alla måltider, före man vilar.

Temperatur som kan anpassas

Robot på varje avdelning för att registrera information för att kunna uppmärksamma behov hos den enskilde

Använd robotdammsugare på natten för att städa gemensamma utrymme

Sensorer för trygghet, larmar vid behov

En artificiell säng

Robotkatt, robohund, "värmedjur"

Utveckla måltiderna som en viktig del i livet, hela dygnet. Kökets tider behöver ändras för att passa de boendes behov.

Erbjud sängfösare, serveringsvagn som står framme så man kan ta för sig

Kvällssup kanske

Erbjuda nattvickning

Gott kaffe

Hälsomadrasser m m som läser av personens rörelser och vanor

Smart klocka som mäter puls, blodtryck, temp, rörelse

Läsning och läshörna

Taktil massage

Spa-verksamhet

Gym på Säbo

Frisk luft

Personalen som jobbar i pyjamas eller morgonrock så man ger intryck av att det är natt

Blöjor med sensor som kan minska onödiga byten

Ta fram bilder som instruktioner för personal

Köp och sälj personal/nattpass

Jobba mer över generationsgränserna

Generationsboende med vakna studenter möter/hjälper oroliga Agda

Nattklubb

Dygnet runt öppenförskola tillsammans med Säbo

"match.com för seniorer" för kontakt med unga som är vakna på natten t ex

